

אנרגיה – אנרגיה אמינה, נקייה וזולה

נפעל להגדלה דרמטית של שימוש באנרגיות מתחדשות לייצור חשמל

נעודד מעבר לשימוש בכלי רכב חשמליים שיפחיתו זיהום, יהיו מקור אגירת אנרגיה ויהיו זולים יותר

נפעל להורדת עלויות ייצור החשמל, שיפור בריאות הציבור כתוצאה מהפחתת זיהום ותחלואה, צמצום בניית תחנות כוח מזהמות חדשות וחיסכון בשטחי הקרקע הדרושים

יש עתיד רואה יעד לאומי בהפחתת הזיהום ובהוצאות האנרגיה של האזרחים (חשמל ודלקים). נפעל ליצירת משק אנרגיה יעיל המוריד את יוקר המחייה ומחזק את התעשייה ואת הביטחון האנרגטי.

משק האנרגיה הוא תנאי הכרחי לקיום אורח החיים המודרני. המים שלנו מופקים ומגיעים לברזים בבתים על ידי אנרגיה (התפלה, שאיבה). כל המוצרים שלנו מיוצרים ומסופקים באמצעות אנרגיה, הן בתהליך הייצור והן בתהליך ההובלה. האנרגיה חיונית לקיום שגרת החיים הרגילה שלנו ומספיק לדמיין הפסקת חשמל או השבתת תחנות דלק כדי להבין את השפעתה על חיינו. מנגד, ייצור האנרגיה אחראי על כ-60% מפליטת גזי החממה ולשיעור גבוה של מזהמים אחרים הנפלטים לאוויר שכולנו נושמים. הערכות ה-OECD מדברות על יותר מ-2,500 הרוגים בשנה מזיהום אוויר בישראל בלבד. מלבד המחיר הסביבתי, עלות האנרגיה הגבוהה מהווה נטל על משקי הבית, על תעשייה ועל המשק כולו. כדי להתמודד עם האתגר הסביבתי והכלכלי נפעל להפסקה הדרגתית בתלות של ישראל בייצור אנרגיה מדלקים מאובנים ולפיתוח מואץ של תשתיות אנרגיות מתחדשות. נדאג לתמרץ ולהסיר חסמים בפני יחידים, קהילות ורשויות מקומיות להתקנת פאנלים סולאריים על גגות במרחב הציבורי ובבתים פרטיים בשאיפה להגיע למקסום הפוטנציאל של הפקת אנרגיה סולארית משטחים בנויים בישראל, העומד על 46%. כמו כן, נעודד את המגזר העסקי והסקטור פיננסי להשקעות רחבות היקף בתשתיות אנרגיה מתחדשת, ונבצע השקעות במו"פ תוך האצת תכנית לשדרוג רשת החשמל לקליטת אנרגיה מתחדשת. צעדים אלו יביאו ליצירת אלפי מקומות תעסוקה

איכותיים שעבורם נקים מערך הכשרות לאומי להכשרת והסבת עובדים לתעסוקה בתחומים אלו.

נוביל מהלכים של התייעלות אנרגטית מאסיבית על ידי שימוש מושכל יותר בחשמל בד בבד עם שמירה על תפקוד מלא של המשק. נעודד מעבר לשימוש בכלי רכב חשמליים שיפחיתו זיהום, יהיו מקור אגירת אנרגיה ויהיו זולים יותר. נדאג לחשמול צי האוטובוסים של ישראל ונעודד השקעות בתשתיות חשמול, מסופים ונקודות טעינה.

נעודד חברות העוסקות במחקר ובפיתוח של פתרונות חדשניים לאגירת אנרגיה ולייצור ליצירת משק משוכלל, תחרותי, יעיל ואמין. נפעל לפתיחת רשתות חשמל מקומיות ושינוי מבני המשק החשמל כדי להגדיל את הביטחון האנרגטי בשגרה ובחירום. התוכנית שלנו תביא לירידה בעלויות ייצור החשמל, לשיפור בריאות הציבור כתוצאה מהפחתת זיהום ותחלואה, לצמצום בניית תחנות כוח מזהמות חדשות ולחיסכון בשטחי הקרקע הדרושים עבורן וכך להורדת עלויות החשמל לכלל המשק הישראלי בתוך כדי שיפור הביטחון האנרגטי שלנו. התועלת הכלכלית תבוא לידי ביטוי באופן ישיר על ידי הקטנת חשבון החשמל ובאופן עקיף על ידי הורדת עלות המוצרים והשירותים (המגלמים בתוכם גם את מחיר החשמל). על פי נתוני משרד האנרגיה, עיקר האנרגיה שהמשק צורך הוא חשמל, ושיעורו צפוי לעלות משמעותית לאור המגמה העולמית של מעבר לשימוש בכלי רכב המונעים על ידי חשמל (כלי רכב היברידיים וחשמליים לסוגיהם). לפיכך יצירת משק חשמל נקי, יעיל, משוכלל וזול היא יעד עיקרי של תוכנית זו.

מעבר לאנרגיות מתחדשות לטובת חשמל

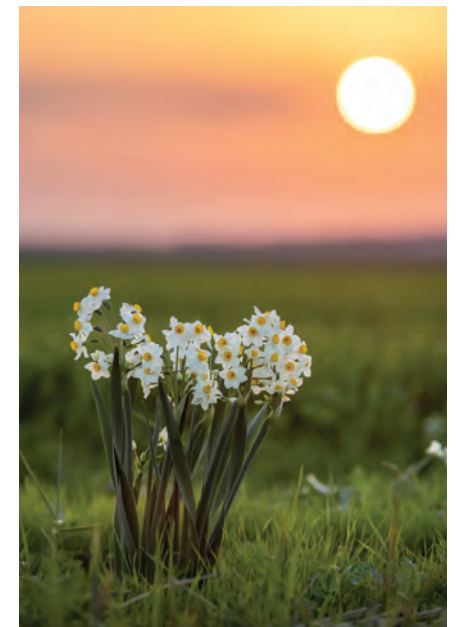
כבר בשנות ה-50 ישראל הייתה המדינה הראשונה בעולם שהשתמשה באופן נרחב באנרגיית השמש, כאשר חייבה התקנת דוד שמש לחימום מים על גג כל בית בישראל. לעומת זאת, בשימוש באנרגיות מתחדשות לייצור חשמל ישראל נמצאת בין האחרונות ב-OECD. מבין כל סוגי האנרגיות המתחדשות (מים, רוח, שמש וכו'), המתאימה ביותר לישראל היא האנרגיה הסולארית, המשתמשת בקרני השמש לייצור חשמל נקי שאינו פולט זיהום כלל. עוד יתרון מרכזי הוא שהחשמל הסולארי הוא זול, יעילות הפקתו במגמת עלייה, והעלות שלו במגמת ירידה. הגדלת השימוש באנרגיה סולארית מפחיתה את הצורך בבניית תחנות כוח "רגילות", חדשות שעלותן למשק היא מיליארדי שקלים. החיסכון הנובע מהפחתת הזיהום, והתחלואה הנגרמת ממנו נאמד בעוד מיליארדי שקלים.

כדי להגיע לאיפוס פחמני עד 2050, ישראל מוכרחה להפסיק באופן הדרגתי את התלות בייצור אנרגיה מדלקים מאובנים ולעבור לייצור מאנרגיות מתחדשות, בדגש על אנרגיה סולארית. את ההליך הזה יש לבצע באמצעות אימוץ תכנית עובדה חוצת משרדי ממשלה ובשיתוף פעולה עם המגזר העסקי והתעשיית הפועלות בישראל. כחלק מתכנית יש עתיד למעבר לאנרגיות מתחדשות נוביל השקעות נרחבות בתשתיות אנרגיות מתחדשות, שיכללו בין היתר את הצעדים הבאים:

התקנת אנרגיה סולארית יזומה של הממשלה על כל הגגות והמבנים של גופי הממשלה, לרבות מערכת הביטחון ומבנים

בבעלות השלטון המקומי, תחסוך בהוצאות החשמל שלה עצמה. כמו כן, נעודד יחידים וקהילות להתקין פאנלים סולאריים על גגות של בתים פרטיים באמצעות תמרוץ רגולטורי והסרת חסמים.

התקנה ייעודית של פאנלים סולאריים על הקרקעות הצמודות למסילות רכבת ישראל ב"מחלפים הכלואים", על קרקעות ועל גגות מתקנים של חברות ממשלתיות ומתקנים ביטחוניים ובמאגרי מים כדי להביא לפריסה רחבה של פאנלים סולאריים יש לאתר קרקעות שאין בהן פוטנציאל לשימוש מלבד התקנת הפאנלים. כן, בשולי מסילות הרכבת, יש מאות קילומטרים שאפשר לעשות בהם שימוש

זריחה על עמק יזרעאל | צילום: זיו ברק

להפקת אנרגיה סולארית, ואין להם ייעוד אפשרי אחר. רוב מסילות הרכבת נמצאות במרכז הארץ, ולהפקת אנרגיה סמוך למקום הצריכה יתרון גדול, משום שהקרבה הגאוגרפית מונעת אובדן חשמל בתהליך ההובלה. בדומה לזה, לאורך כבישי ישראל יש מחלפים רבים שבהם שטחים של עשרות דונמים בממוצע לכל מחלף שאפשר להתקין בהם פאנלים סולאריים. במתקנים ביטחוניים רבים יש שטח גדול המוגדר כ"אזור ביטחון", מדובר במאות אלפי דונמים שאפשר לנצל להקמת חוות סולאריות. בחברות ממשלתיות אחרות יש עוד שטחים נרחבים.

התקנה ייעודית על מאגרי מים בישראל מאגרי מים רחבי היקף שאינם מי שתייה (מים שאינם שפירים, למשל מי קולחין). נפעל להתקין עליהם מערכות סולאריות צפות וכך לאפשר ייצור חשמל נקי וזול בתוך כדי הקטנת אידי המים הנרחב על ידי כיסוי חלק מהמאגר. במקום שקרני השמש יאיידו את המים, נשתמש בהם כדי לייצר חשמל.

התייעלות אנרגטית ממשלת ישראל לא בדרך לעמוד בהתחייבות שנתנה במסגרת הסכם פריז ליעד של 20% התייעלות אנרגטית עד שנת 2030 (עם עמידה של פחות מחצי מהיעד שהוצב).

עלות ייצור החשמל במשק אינה קבועה. בזמנים שבהם הצריכה נמוכה יחסית, משתמשים בתחנות כוח יעילות ולכן זולות יותר (מחז"ם), בזמנים שבהם הצריכה היא בשיא (שעות הערב בחורף ושעות הצהריים בקיץ), משתמשים בכל התחנות התקינות ונוסף על כך, מפעילים תחנות יקרות ומזהמות במיוחד (פיקרים)

היודעות להגיב מהר לשינוי בביקוש לחשמל. בזמני שיא צריכה בפרט ובשאר הזמן בכלל יש חשיבות גדולה לחיסכון בחשמל בלי לפגוע בפעילות המשק. **יש עתיד** תפעל להתייעלות אנרגטית בכל המבנים בבעלות המדינה באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים: תאורה חסכונית, מערכות חימום ומיזוג יעילות, בנייה חכמה המשלבת שימוש באור השמש ואמצעי בידוד יעילים, שימוש בחיישני תאורה ומיזוג הנדלקים רק בתזוזה בחדר ועוד. הקצאת התקציבים לשם כך ולטובת מחקר ופיתוח של התייעלות אנרגטית תוביל לירידה משמעותית בהוצאות המדינה ותחסוך מאות עד אלפי שקלים לכל משק בית – אם בצורה ישירה בחשבון החשמל ואם בצורה אכיפה על ידי צמצום הביקוש לחשמל, ועל ידי צמצום הזיהום והתחלואה הנגרמת ממנו.

עידוד מעבר לשימוש בכלי רכב חשמליים מגזר התחבורה אחראי על 39% מצריכת האנרגיה בישראל ול-67% מצריכת האנרגיה המזהמת שאינה מבוססת חשמל. יותר מ-90% מצריכת האנרגיה בתחבורה מקורה בתוצרי נפט. המגמה בתעשייה העולמית היא לעודד שימוש רחב יותר בתחבורה ציבורית ולעודד מעבר לכלי רכב חשמליים שהם יעילים יותר, אינם פולטים חומרים מזהמים, ומחירים נמצא במגמת ירידה. במסגרת הסכם פריז, התחייבה ישראל להפחיתה של 20% בנסיעה ברכבים פרטיים עד 2030. נכון לסוף 2019 חלה עלייה של 15% בנסיעה ברכבים פרטיים בישראל. כדי לאפשר לשוק הישראלי להסתגל לשינוי ולעודד אותו נפעל להסרת חסמים רגולטוריים ונעודד הקמת תשתיות הטענה מתאימות בד בבד עם עידוד רכישת כלי רכב חשמליים

באמצעות הטבות מס. **יש עתיד** שמה לה ליעד שבתוך עשור כל הכלי רכב החדשים שיימכרו בישראל יהיו חשמליים.

אגירת אנרגיה, רגולציה ומו"פ

אחת המגבלות המובנות של אנרגיה סולארית היא התלות בשמש. בימים מעוננים ייצור החשמל הסולארי יורד, ונדרשים מקורות חלופיים. הפתרון המקובל הוא אגירת אנרגיה, וכך ניתן להשתמש בחשמל כאשר המקורות המתחדשים אינם זמינים. נפעל להטמעת שיטות של שימוש בסוללות לאגירת אנרגיה. המגמה של מעבר לכלי רכב חשמליים עשויה לסייע גם בתחום הזה, כיוון שיהיה אפשר להטעין את הכלי רכב כשהחשמל זול ולהזרים חלק ממנו חזרה לרשת החשמל כאשר הביקושים גבוהים וייצור החשמל יקר. פעולה זו תגדיל את כדאיות רכישת הכלי רכב החשמליים, תסייע לביסוס השימוש באנרגיות מתחדשות ולהרחבתן ותסייע לאיזון הביקושים של כלל משק החשמל (ובכך תחסוך הוצאות הנגרמות מביקושי שיא, כגון שימוש בתחנות כוח יקרות ומזהמות ובניית תחנות כוח חדשות).

רגולציה

הרגולציה בישראל היא גורם קריטי להתפתחות המשק בכלל ומשק האנרגיה בפרט. הרגולציה במשק האנרגיה עוצרת יזמות וחדשנות של חברות היי-טק ישראליות העוסקות בתחום האנרגיה המתחדשת ואגירת האנרגיה ומעמידה אותם בעמדת נחיתות לעומת גופים מתחרים בעולם. **יש עתיד** תפעל לפישוט הרגולציה באמצעות הקמת נציבות בירוקרטיה, זאת בלי לפגוע בבטיחות ובביטחון האנרגטי. ●